

Energimarknadsinspektionen
Box 155
631 03 ESKILSTUNA

Datum:
2022-12-02

Kontakt:
E-post: @vattenfall.com

Telefon:

Komplettering av ansökan om nätkoncession för linje från Laggarhult till Speteby

Energimarknadsinspektionens ärendenummer: 2022-101884

Vattenfall Eldistribution AB har 2022-04-19 lämnat in en ansökan om nätkoncession till Energimarknadsinspektionen (Ei) med ärendenummer 2022-101884. Ansökan gäller en 130 kV ledning från station MT16 Laggarhult till anslutning vid kopplingspunkt i Speteby.

Ei har 2022-10-21 begärt en komplettering i ärendet. Nedan följer Ei:s punkter i kompletteringsbegäran i fetstil följt av Vattenfall Eldistributions svar på respektive punkt.

Naturmiljö och fåglar

Ledningen som ni ansöker om koncession för passerar bland annat genom våtmarker, sumpskogar och sankmarker. Ni har i er miljökonsekvensbeskrivning uppgett att inga stolpar kommer att placeras i diken, vattendrag eller sjöar och att ni så långt som möjligt kommer att undvika stolpplacering inom våtmarker och identifierade naturvärdesobjekt. För att Ei ska kunna bedöma ledningens lämplighet behöver ni specificera vilket material och impregnering som ni kommer att använda på stolpar, stag och fundament om ni blir tvungna att placera stolpar i blötare miljöer. Ni behöver också specificera vilka förankringsmetoder som kan bli aktuella i blötare miljöer.

Planerad ledning föreslås i första hand uppföras i portalstolpar i trä, som kräver impregnering för att ha en lång livslängd. Historiskt har kreosot använts för impregnering av kraftledningsstolpar men Vattenfall Eldistribution har på grund av hälsorisker med kreosot (för människor som arbetar med impregnering och hantering av stolpar) valt att istället gå över till användning av kopparsaltimpregnering. Impregneringen har samma aktiva ämne (koppar) som det tryckimpregnerade virke som saluförs i den allmänna bygghandeln, men med en kompletterande impregnering av olja för att ge träet bättre vattenavvisande egenskaper. Den impregnering som används är godkänd för aktuellt ändamål och Vattenfall Eldistribution strävar ständigt efter att använda bästa möjliga alternativ för att minimera påverkan på miljön, samtidigt som lång livslängd erhålls. Detta för att undvika onödigt täta intervall för förnyelse av stolpar. Den möjliga spridning av impregneringsmedel som planerade stolpar kan medföra är mycket lokal och bedöms inte medföra några konsekvenser för människors hälsa eller för miljön. Spridningsrisken till mark och vatten från en impregnerad portalstolpe bedöms som mindre än för exempelvis en trätrall byggd i impregnerat virke på en villatomt.

Eventuella stag är i metall. Stagförankring kan ske i jordankare, berggrund, eller i förankringar av betong eller impregnerat trä beroende på förutsättningar i marken. Vid förankring av impregnerat trä används samma impregneringsmetod som ovan.

Även stolpar i komposit eller stål kan komma att användas. Vattenfall Eldistribution har inte möjlighet att i detta skede avgöra vilken typ av stolpe som kommer att användas på enskilda platser utan detta kommer att hanteras i detaljprojekteringen. Stålstolpar grundläggs normalt genom betongfundament. Kompositstolpar grundläggs normalt genom rörfundament som återfylls med singel (grus). Metod för resning av trästolpar redovisas i inlämnad miljökonsekvensbeskrivning under stycke "4.1.1 Uppförande av luftledning".

Risker avseende påverkan på omgivande mark och vatten vid anläggningsfasen beskrivs i inlämnad miljökonsekvensbeskrivning under stycke "4.1.1 Uppförande av luftledning". Hänsynsåtgärder vid anläggandet redovisas i stycke "5.6.2 Hänsynsåtgärder" samt i tabell 10 och Tabell "X" med hänsynsåtgärder för enskilda NVI-objekt. Som vi angivit i stycke "5.6.3 Konsekvensbedömning" i miljökonsekvensbeskrivningen bedöms att påverkan på våtmarker och sumpskogar i huvudsak består av anläggningspåverkan vid eventuell etablering av stolpar samt risk för körsador. Vattenfall Eldistribution bedömer därmed att risken för bestående påverkan är liten.

I miljökonsekvensbeskrivningen skriver ni på sidan 83 att tre hålträd (V6-V8) i närheten av Speteby sannolikt kommer att avverkas. Träden utgör värdeelement. Av tabell 6 i miljökonsekvensbeskrivningen framgår det att V6- V7 är en del av NVI-objekt 46 och 47 vilka avser två objekt på sträckan Speteby Hedenlunda. V8 är enligt er tabell en del av NVI-objekt 6 som enligt information från er har blivit struken. Var vänliga förtydliga vilka

värdeelement det är som kommer att avverkas och hur naturmiljön påverkas av att dessa träd avverkas.

Kolumnen "Objekt nr NVI" i tabell 5 och 6 hänvisar inte till redovisade NVI-objekt i tabell 4. Objektnummer i tabell 5 och 6 hänvisar till ursprungligt ID i den GIS-fil där värdeelement har registrerats i samband med naturvärdesinventeringen. Var värdeelementen i tabell 5 och 6 återfinns kan ses genom markeringar i karta i figur 14. NVI-objekt i tabell 4 hänvisar till separata objekt i inventeringen som återfinns i bilaga 6 till miljökonsekvensbeskrivningen. I miljökonsekvensbeskrivningen kan läsaren därmed bortse från kolumnen "Objekt nr NVI" från tabell 5 och 6.

Eftersom detaljprojektering ej ännu utförs antas alla tre värdeelement behöva avverkas. Är det möjligt utan att påverka elsäkerheten eller byggbarheten, kommer träden att sparas som högstubbar och kapas över hålligheterna. Om det inte skulle vara möjligt kan träden fällas och sparas i ledningens närhet som habitat för insekter. Hålträden kommer då inte kunna användas som boträd för fåglar, vilket innebär att dessa fåglar behöver hitta nya boplatser som ersättning.

Naturvärdesinventeringen som ni har genomfört avser sträckan Laggarhult – Hedenlunda. Ledningen som ni ansöker om koncession för avser enbart delsträckan Laggarhult – Speteby. För att Ei ska kunna bedöma om den ansökta ledningen är lämplig behöver ni specificera vilka av anpassningarna/åtgärderna som lämnats i naturvärdesinventeringen som avser sträckan Laggarhult – Speteby. Av samma anledning behöver ni också förtydliga vilka av de identifierade fågelarterna som omnämns i fågelinventeringen som noterats på sträckan Laggarhult – Speteby.

Samtliga anpassningar och åtgärder i aktuell miljökonsekvensbeskrivning avser sträckan Laggarhult-Speteby. Se tabell 4 för beskrivning och tabell "X" på sidan 78-83 i miljökonsekvensbeskrivningen. Det samma gäller fågelarter från fågelinventeringen. Endast de fåglar som berörs av sträckan Laggarhult-Speteby är beskrivna i miljökonsekvensbeskrivningen. Se tabell 7 sid 66 samt Figur 15 sid 65.

Av miljökonsekvensbeskrivningen framgår det att flera fynd av rödlistade och skyddade fåglar har noterats på sträckan. En av anpassningarna/åtgärderna som lämnas i naturvärdesinventeringen är att det kan bli aktuellt med fördjupade undersökningar av fågel. Ni har inte tagit ställning till denna rekommendation i miljökonsekvensbeskrivningen. För att Ei ska kunna bedöma om ledningen är lämplig behöver ni specificera vilka fördjupade fågelinventeringar ni valde att inte genomföra. Ni behöver och motivera varför ni har valt att inte genomföra aktuella inventeringar.

Vid tidpunkten för inventeringen pågick fortfarande den tekniska förprojekteringen av ledningen. Det rådde därför fortfarande viss osäkerhet kring exakt sträckning och förutsättningar för stolpplacering av ledningen. Pga. denna osäkerhet - då påverkan på känsliga miljöer som sjöar, vassområden och våtmarker inte helt kunde bedömas - valde utförare av NVI att notera att det **kan bli aktuellt med en fördjupad undersökning av fågel**. Det som formuleringen avsåg var eventuella artskyddsutredningar för noterade arter vars bevarandestatus kunde tänkas förändras pga. habitatsförlust.

Då förprojektering säkerställt att ledningen kan byggas utan att det blir aktuellt med stolpar i ovan nämnda miljöer har Vattenfall Eldistribution bedömt att artskyddsutredningar inte är aktuella. För ytterligare redogörelse gällande fåglar, se svaret nedan.

Flera skyddsvärda och rödlistade fåglar har noterats längs ledningssträckan. Ni har i er miljökonsekvensbeskrivning skrivit att er bedömning är att bevarandestatus för dessa arter inte kommer att påverkas. För att Ei ska kunna bedöma om ledningen är lämplig, och skyddsåtgärderna tillräckliga, behöver ni komplettera miljökonsekvensbeskrivning med er bedömning av hur de olika skyddade och rödlistade fågelarterna som identifierats påverkas. Ni behöver föra ett resonemang om hur den lokala/regionala populationens bevarandestatus påverkas för de olika arterna ni noterat med fokus på de arter som riskerar att drabbas negativt av ledningen.

Kraftledningen mellan Laggårhult och Speteby kan potentiellt påverka fåglar på tre olika sätt:

- genom förlust eller försämring av habitat
- genom störning, främst under häckningstid
- genom att fåglar förolyckas vid kollision med ledningen.

Den aktuella ledningen utgör däremot ingen risk för att fåglar förolyckas genom strömgenomgång, på grund av det stora avståndet mellan faslinorna. Nedan förs ett resonemang kring respektive påverkansfaktor för förekommande fåglar samt vad denna påverkan bedöms innebära för arternas bevarandestatus:

Förlust eller försämring av habitat

Ledningen mellan Laggårhult och Speteby kommer att medföra breddning av befintlig ledningsgata i skogsmark. Som framgår av miljökonsekvensbeskrivningen kommer ca 21 hektar skog att avverkas för att ge plats åt den nya ledningen. Det handlar huvudsakligen om trivial produktionskog utan särskilda naturvärden, men innebär ändå i viss mån en habitatförlust för skogslevande fågelarter. Det går inte heller helt att utesluta förlust av enstaka hål- /boträd eller andra värdeelement. Vattenfall Eldistributions bedömning är dock att den breddade ledningsgatan kommer att innebära en obetydlig påverkan för skogslevande fåglar, sett till den tillgång på liknande miljöer i produktionskog som finns runt om i området.

Följande arter som noterats längs ledningssträckningen är mer eller mindre knutna till skogliga habitat: spillkråka, större hackspett, mindre hackspett, talltita, gransångare, kungsfågel, gök, skogsduva, svartmes, tofsmes, entita, gröngöling, kråka, ormråk, skogssnäppa och göktyta. Alla dessa är regionalt allmänt till tämligen allmänt förekommande.

Eftersom Vattenfall Eldistribution har genomfört en förprojektering av ledningssträckningen och härvid utslutit behovet av stolplacering i våtmarks miljöer eller strandzoner, kommer projektet inte att medföra påverkan av betydelse på dessa habitattyper. Förekommande fågelarter knutna till våtmarker, vattendrag och sjöar kommer följaktligen inte att drabbas av habitatförlust. Någon habitatförlust är inte heller aktuell för miljöer knutna till hagmark och det öppna odlingslandskapet, eftersom dessa habitat ej påverkas av någon betydande förändring när en ledning byggs.

Det bör även nämnas att det finns arter i området som gynnas av den befintliga ledningsgatan och även av en breddning av denna. Exempel på arter i området som är knutna till öppen mark eller igenväxningsmark och som gynnas av att habitat tillskapas på så sätt är buskskvätta (NT), grönfink (EN) och gulsparr (NT). Även exempelvis hämpling, sånglärka, stare (VU) och grönsångare (NT) kan i viss mån komma att gynnas av den breddade ledningsgatan.

Störning under häckningstid

Ledningssträckningen går genom ett aktivt brukat jord- och skogsbrukslandskap där mänsklig aktivitet förekommer året runt. Fågelfaunan i området är därför sannolikt anpassad till ett visst mått av störning under häckning. Den störning som uppkommer vid kraftledningsbyggnation

skiljer sig inte väsentligt från den som orsakas vid skogs- eller jordbruk. Det handlar i huvudsak om maskinbuller och människor som rör sig i ledningsgatan. Projektet innebär dock en tillkommande mänsklig störning som adderas till störning från annan mänsklig aktivitet i området.

Generellt bedöms störning under byggnationstiden medföra obetydlig påverkan för häckningsframgången för förekommande häckfåglar i området. Vattenfall Eldistribution bedömer dock att det kan vara motiverat med restriktioner för byggaktiviteter under häckningstid vid Hjälmjön.

Kollision

Luftledningarna medför alltid en risk för fågelkollisioner. Aktuell ledning planeras att lokaliseras i parallellgång med en befintlig ledning i liknande utförande. Detta gör att risken för att fåglar förolyckas inte kommer att öka. Som framgår av miljökonsekvensbeskrivningen bedömer Vattenfall Eldistribution tvärtom att kollisionsrisken kommer att minska något jämfört med nulägesituationen eftersom fler linor i horisontalplanet bedöms tydliggöra hindret. Av miljökonsekvensbeskrivningen framgår vidare att det inte finns några indikationer (utifrån avbrottsstatistik eller rapporterade återfynd) på att det finns omfattande problem med fågelkollisioner längs befintlig ledning. Vattenfall Eldistribution har trots det, som en förbättringsåtgärd, åtagit sig att utrusta den nya ledningen med fågelavvisare i passagen genom åkermark nordost om Stensjön.

Sammantaget bedöms den nya ledningen medföra en liten positiv effekt för fåglar i området med avseende på kollisionsrisk.

Slutsats

Den aktuella ledningen kommer att innebära viss habitatförlust för skogslevande fåglar i området, men denna förlust bedöms inte medföra någon påverkan av betydelse för förekommande populationers bevarandestatus. Detta eftersom omfattningen är relativt begränsad och då liknande produktionsskog täcker stora delar av det omgivande landskapet är tillgången på ersättningshabitat i området god. De skogslevande arter som noterats i området bedöms vara allmänt förekommande arter lokalt. Förlust eller försämring av habitat till följd av ledningen bedöms inte förändra bevarandestatusen för dessa arters populationer vare sig på lokal, regional eller nationell nivå.

Ledningen bedöms inte heller medföra någon påverkan genom störning under häckningstid eller genom ökad kollisionsrisk som har betydelse för förekommande fågelarters bevarandestatus.

Av miljökonsekvensbeskrivningen framgår det på sidan 74 att arbeten föreslås utföras utanför häckningsperioden vid Hjälmjön. Ei vill att ni förtydligar vilken tidsperiod ni avser med häckningsperioden och vilken typ av arbeten som ni kommer att avstå under perioden.

Följande arter noterades vid Hjälmjön under fågelinventeringen 2020: sävsångare, skogssnäppa, vattenrall, gräshoppssångare, stjärtmes, trana samt de rödlistade arterna ärtsångare (NT) och sävsparv (NT).

Eftersom passagen förbi Hjälmjön av inventeringsresultatet framstår som den fågeltätaste sträckan på ledningen föreslår Vattenfall Eldistribution att avverkning, grundläggning och resning av stolpar inte utförs inom 100 m från våtmarken vid Hjälmjön under tidsperioden 1 april till 31 augusti.

Magnetfält

På en kort sträcka nära Laggerhult kommer ni att sambygga den nya ledningen med en redan befintlig ledning. På sidan 112 i er miljökonsekvensbeskrivning har ni skrivit att det inte finns några närbelägna bostadshus i samband med beräkning av magnetfält. För att Ei ska kunna bedöma om ledningen är lämplig behöver ni komplettera er miljökonsekvensbeskrivning med uppgift om avståndet till närmsta bostadshus i det här området.

Närmaste bostadshus vid sambyggnationen är beläget på cirka 180 meters avstånd från ledningscentrum.

Med vänlig hälsning

Vattenfall Eldistribution AB